

ALAIN ROBBE-GRILLET’NİN *SİLGİLER* ADLI ROMANINDA METİNLERARASI İLİŞKİLER*

*Fatma KABA***

ÖZET

Alain Robbe-Grillet, 1953 yılında yayımladığı *Silgiler* adlı romanında, Fransa’da, kurgusu ve yeni yazım teknikleri açısından “Yeni Roman”ın ilk yetkin örneğini vermiş olmanın dışında, mitik öyküleri dönemin tarihsel koşulları ve kendi dünya görüşlerine göre “yeniden yazan” Gide, Giraudoux, Cocteau, Sartre gibi yazarlardan farklı olarak, mitik öyküyü romanın ana bileşeni yapmıştır. Çağdaş bir kent yaşamı içinde, karmaşık bir polisiye olayı, Oidipus mitinin çeşitli yönlerine yapılan örtülü ve incelikli göndermeler, çağrışımlar ve geriye dönüşlerle kurgulayan Alain Robbe-Grillet, insanlığın ortak belleğine kazınmış mitik öyküyü trajik boyutundan soyutlayarak metinlerarasılık bağlamında yeniden değerlendirmiş; mitikle moderni, gerçeklikle düşseli, bilinçle bilinçaltını, bireyselle kolektifi metinlerarasılığın kendine özgü parçalı, kopuk yapısıyla birleştirmiştir. Zekice bir kurgu içine yerleştirilen bu mitik öğeler okuru’da bu parçaları birleştirmeye itmiştir. Kültürel bir arketip olan mitik öykünün çağdaş bir metin içindeki varlığı, hem Robbe-Grillet’nin metnine derinlik kazandırmış, hem de farklı anlam katmanları eklemiştir. Yazar bu yolla, çağdaş insanın giderek topluma, diğer insanlara, dahası kendi kimliğine yabancılaşmasını, başa, “başlangıç”a, “köken”e dönerek açıklamış; modern insanın gelenekten kopukmuş gibi görünen kültürel yaşamının gerçekte kesiksiz ve çevrimsel bir çizgi izlediğine dikkat çekmiştir. Bu açıdan, “hakikat”ın peşindeki Oidipus’un öyküsü, söz/düşünce, eylem/uygulama düzeyinde kendi hakikatini arayan çağdaş insanın öyküsüyle birleşmiş; metinlerarasılık da, bir anlamda kültürlerarasılığın sürekliliğini kanıtlayan bir yazım tekniği olarak ilginç bir işlev yüklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alain Robbe-Grillet, Silgiler, Sophocles, Oidipus Metinler Arasılık.

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Dr., Pamukkale Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, El-mek: fkaba@pau.edu.tr

INTERTEXTUAL RELATIONS IN ALAIN ROBBE GRILLET'S NOVEL RUBBERS

ABSTRACT

Alain Robbe-Grillet in his novel rubbers which he published in 1953, other than giving the first qualified example of "new novel" in the aspect of fiction and new writing methods, made the mythic story the main element of novel unlike Gide, Giraudoux, Cocteau, Sartre who had rewritten the mythic stories according to the historical facts of the age and their perspective. Alain Robbe Grillet who fictionalizes a complex detective event in a contemporary urban life with connotations and flashbacks by making implied and covered references to the different aspects of Oedipus myth, abstracting mythic story, which is etched to the collective memory of people, from its tragic dimension, combines the mythic with the modern, reality with the imaginary, conscious with the unconscious and individual with the collective in specific fragmented and disjointed structure of intertextuality. The existence of the cultural archetypal mythic story in a modern text both gains the depth in Robbe Grillet's text, adds different layers of meaning and endeavours to explain the alienation of the modern man to the society, to other people as well as to himself by going back to the "beginning" and to the "origin". In this aspect Oedipus's story who is in the pursuit of the truth, combining with the story of modern man who is in search of his own truth in the level of word/thought, action/application, in a sense, has an interesting function as a writing technic which proves the continuity of interculturalism in intertextuality.

Key Words: Alain Robbe-Grillet, Rubbers, Sophocles, Oedipus, Intertextuality.

Edebiyat eserlerinde hiçbir "söylem" in mutlak olarak "yeni" ve "özgün" olamayacağını; her söylemin "önceki söylem"lerin bağlam değiştirmiş bir biçimi olduğunu öne süren metinlerarasılık kuramı, "metin kavramına yeni bir yaklaşım getirmiş ve bu bağlam da metinlerin çokseslilik boyutuna dikkat çekmiştir. XX.yüzyılın başlarında, başta Mikhaıl Bakhtin olmak üzere Rus biçimcilerinin geliştirdikleri metin odaklı edebiyat kuramı, yüzyılın ikinci yarısından itibaren Fransa'da Julia Kristeva, Gérard Genette, Roland Barthes gibi edebiyat kuramcılarınca sürdürülmüştür. Bu kuramcılar dilbilim- özellikle göstergebilim- ve yapısalcılık alanlarındaki gelişmelerden yararlanarak metinlerarasılık alanına yeni açılımlar getirmişler ve klasik metin algısını değiştirerek metni bir "yeniden yazma" edimi olarak edebiyat gündemine taşımışlardır.

Edebiyat kuramı bağlamında metin düzeyinde gözlemlenen bu dönüştürme ve yeniden anlamlandırma çalışmaları, özellikle 1950'li yıllardan başlayarak Fransız romanında da uygulama alanı bulmuştur. *Yeni Roman* olarak da adlandırılan ve tümüyle klasik roman anlayışını kurgu, kişiler, mekân zaman ve metin yapısı düzeyinde değiştiren bu yeni yönelişin önemli adlarından biri de *Yeni Roman* anlayışının kuramcılarında olan Alain Robbe-Grillet olmuştur.

Hiçbir eserin bir diğerinden bağımsız olmadığı ve kendinden önceki eserlerden izler taşıdığı savını en iyi gösteren eserlerden biri olan Alain Robbe-Grillet'nin *Silgiler* adlı romanı, Sophocles'in *Edipe mitosunu*, polisiye roman örgüsü içinde kendi biçimiyle işlemekte; başka bir deyişle bir "yeniden yazma" işlemine tabi tutmaktadır. Bu sunuda ele alacağım metinlerarası ilişki,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

günümüzden iki bin beş yüz yıl önce kaleme alınmış bir mitosun çağdaş bir metin içinde uğradığı bağlam değişikliğini ve bunun da Robbe-Grillet'nin metin kurgusuna getirdiği katkıları değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Metinlerarasılık kuramına göre, bir metin başka bir metne farklı pek çok biçimde çağrışımında bulunabilir. Genel olarak en çok karşılaşılan yöntem, alıntı, gönderge ve anırtırma düzeyindeki ilişkililerdir. Alıntıda, yazar başka bir metinden belli bir kesiti kendi metnine yerleştirir ve yaptığı alıntıyı açık bir şekilde belirtilir. Okuma sırasında bu türden kurulan bir ilişkinin anlaşılması kolaydır. Göndergede ise, yazar sadece gönderge yaptığı eserin ya da yazarının adını kullanır. En çok başvurulan bir üçüncü metinlerarası biçim olan anırtırma ise, açık bir şekilde metne referansta bulunulmaz, ondan “izler” yansıtılır. Bu yolla, düşünce ve imge düzeyinde okurun zihninde çeşitli çağrışımlar uyandırılır. Bu nedenle, alıntıya oranla, anırtırmanın metin içinde fark edilmesi daha zordur.

Silgiler romanında *Ædipe* mitosuna yapılan göndermeler, çoğunlukla kapalı gönderme dediğimiz anırtırmaya dönük göndermelerdir. Orijinal metinden alıntılar yapmak yerine ondan “iz” ler verilerek, mitos imgesi okurun zihninde uyandırılır. Yazar okura bir takım ipuçları verir ve bundan hareketle gerekli anlamların çıkarılması istenir. Bu noktada, okurun birikimi ve orijinal metne olan yakınlığı oldukça önemlidir. Metin içinde ki bu anırtırmayı tespit etmesi ve bağlantıları kurması ona düşmektedir. Alain Robbe-Grillet, son derece titiz ve ustalıklı bir biçimde bu mitolojik anırtırmaları romanının örgüsüne yerleştirmiş ve modern dünyadaki yansımalarını vermiştir. Burada yazarın amacı, mitos gerçeğinden hareketle, üstü kapalı bir şekilde, kahramanın “baba katillliği”ne doğru yol aldığını ve bu gerçekliğin değişmeyeceği imgesini okurun zihninde uyandırmaktır. Romanda yapılan her bir gönderge, söylenmemiş bir gerçekliği içinde barındırmakta ve bu parçaları birleştirmekte okura düşmektedir. Bu noktada, gözden kaçırılmaması gereken olgu, Robbe-Grillet'nin metninde zaman ve mekân kurgusunda gözlemlenen karmaşık ve çevrimsel yapıya karşın, *Ædipe* mitosunun çizgisel bir gelişim süreci izlemesidir. Polisiye roman örgüsü içerisinde verilen bu anırtırmalar, okuru şaşırtmakta çizgisel akışın değişmesiyle okur uyarılmakta ve dikkati bu yolla sürekli canlı tutulmaktadır. Robbe-Grillet' nin romanını en ilginç kılan noktalardan birisi de budur.

Günümüz gerçekliğiyle, modern insanla, mitlerin, mitolojik fikirlerin birbiriyle uyuşmadıkları açık bir şeydir. Ancak, bu noktada ilginç olan böylesi bir uyuşmazlığı yazarın nasıl bir araya getirdiğidir. Büyük bir şehrin içinde, modern yaşamın, tüketim toplumunun nesnesi olmuş adını bile bilmediğimiz kişiler, şaşırtıcı biçimde mitik kişilerle özdeşleşmektedir. Dedektif Wallas *Ædipe*'in modern yaşamdaki karşılığıyla örtüşmektedir. Böylece, çağdaş bir metnin içinde beklenmedik biçimde yapılan “anachronique” bir gönderme, anlatıya belirli bir çokseslilik boyutu eklediği gibi, parodik bir boyut da katmaktadır.

Böylesi bir metinlerarası ilişki ile Alain Robbe-Grillet, sadece eserdeki zamansal akışın ve konu bütünlüğünün seyrini bozmamış; yani, modern olanla “antik” ve arkaik olanı iç içe geçirmemiş; aynı zamanda, polisiye romanın da tarzında değişiklik yaratmıştır. Klasik, alışlagelmiş bir polisiye romanda kahramanın bir mitik kahramanla özleştirilmesi pek de bilinen bir tarz değildir. Oysaki *Silgiler* de, polisiye roman geçmişin izleriyle donatılmıştır. Okur, bu izlerin yönünü, doğasını, anlamını kavradığı ölçüde sır aralanmaya, dahası anlaşılmaya başlanmıştır. Nitekim, romana ad olan “silgi” nesnesi, incelikli bir biçimde “katil”le birleştirilmiş; silginin sildikçe kendini yok etmesi gibi, romanın ana kişisi Wallace da, tıpkı *Oedipe* gibi sona yaklaştıkça kaçınılması mümkün olmayan hakikatle yüzleşmiştir. Bu bağlamda, metinlerarasılık kuramı metnin anlaşılmasına, metnin alt katmanlarına nüfuz edilmesine ve metnin bir tür “iç mimarisi”nin ortaya konmasına olanak sağlamıştır. Gerçekten de, *Ædipe* ve *Silgiler*'in metinlerarası ilişkisi okuru metnin derinliklerine dalmaya zorlamaktadır. Yüzeysel olarak verilmeyen “iz”ler ancak dikkatli bir okuma ve ciddi bir analizle kendini su yüzüne çıkarmaktadır. “Her metin diğer metinlerin bir

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

kavşak yeridir; diğer metinlerin yeniden okunmuş vurgulanmış yoğunlaştırılmış, değiştirilmiş ve derinleştirilmiş bir biçimdir” diyor (Bothorel 1976:18). Orijinal metne ne gibi göndermelerde bulunduğu anlayabilmek için, bu metin konusunda donanımlı olmak gerekmektedir.

Metinlerarasılığın kuramcılarında olan Kristeva’ya göre, bir metnin içindeki gösterenin neye göndermede bulunduğu anlamının en iyi yolu ona artsüremsel bir bakış açısıyla yaklaşmaktır. Çünkü eşsüremsel bir bakış açısıyla tek bir metne yaklaşmak onu kendi içinde sınırlamaktır. Oysaki artsüremsel bir çözümleme bir metne katılan zenginliklerin fark edilmesini sağlamaktadır. *Silgiler* romanını da sadece kendi akışı içinde okumak, yazarın vermeyi amaçladığı pek çok göndergeyi göz ardı etmek anlamına gelecektir. Bu nedenle, örnekler üzerinden yapılacak olan artsüremsel bir inceleme, XX yüzyılda yazılan bu metnin içindeki bazı mitik parçaların romana neler kattığını görmek açısından ilginç bir örnek oluşturacaktır.

Romanda, Œdipe mitosuna yapılan en belirgin gönderme anonim bir kişi olarak ayyaşın sorduğu bilmecelerdir. Ayyaşın kim olduğu bilinmemektedir; o, görünüşte dedektif Wallas’ın uğradığı kahveye gelip, gevezeliği ve sorduğu bilmecelerle insanları bunaltan bir karakterdir. Wallas’a ısrarlı bir şekilde sorduğu bilmece şudur: “Hangi hayvan sabah babasını öldürür, öğlen mahremiyle yatar, akşam da kör olur” (Robbe-Grillet 1953:189); önceki metni, yani Sophocles’in “*Kral Oedipe*”ini okumuş olanlar, bu bilmecayı soranın Sfenks, bilmecenin sorulduğu kişinin de Oedipe olduğunu bilirler. Ayyaşın, “hey! Bekle, beni... bilmece sormak”.... “bulunmuş çocuk” (Robbe-Grillet 1953:97) gibi sarhoşluktan dili pelteleşmiş biçimde anlaşılması zor “söz”lerinin anırtırma yoluyla okuru Oedipe mitosuna ve dolaylı biçimde Wallace’ı da “baba katilliği”ne götüreceği karşı konulmaz sürecine odaklaştırdığı açıktır. Bu çarpıcı ve çağırıcı anırtırmaları gayri ciddi bir kişi, komik bir karakter, bir ayyaş yapmaktadır. Robbe-Grillet, üstü kapalı biçimde, Wallace’ın, tıpkı Oedipe gibi “körlük”üne dikkat çekmekte; onun, farkında olmadan kaçınılmaz sona, “baba katilliği”ne doğru ilerleyişini duyumsatmaktadır okura. Görüldüğü gibi, bu türden anırtırmaların metin içindeki yeri ve işlevini tam olarak tespit edebilmek için okurun teyakkuzda olması gerekmektedir. Yazar böyle bir karakteri kullanarak bir tür “alaycı (gülünç) dönüştürüm” yani metinlerarası terminolojiyle söylersek bir tür “travestissement burlesque” yapmıştır; yani, ciddi bir konuyu alaycı ve komik bir tarzda işlemiştir. Konunun temel içeriğini değiştirmemiş, baba katili olma gerçekliğine dokunmamış, ama onu biraz daha eğlenceli bir hale sokmuştur.

Sorulan bu bilmeceler bir yerde Œdipe’in hayatını da özetlemektedir. Œdipe’de “bulunmuş bir çocuktur”. Bir çoban tarafından bulunur ve çocuğu olmayan kral Polybe’e verilir. Polybe ve eşi Mérobe’u kendi öz anne ve babası bilir. Bir gün Œdipe’e kendi babasını öldürüp annesiyle evleneceği söylenir bu korkunç gerçeklikten kaçmak için yola koyulur. Yaptığı bir dövüşte öz babası olan Tebai kralı Laaios’u öldürür. Yoluna devam eder ve Tebai kapılarında bilmece soran ve bunu bilemeyenleri parçalayan ürkünç Sfenks canavarıyla karşılaşır. Sfenks sorduğu bilmecede ona, hangi hayvan sabahleyin dört ayağıyla, öğleyin iki ayağı üzerinde ve akşamleyin de üç ayağıyla yürüdüğünü sorar. Sabah, öğle ve akşam burada üç temel zamansal kategori olarak insanın üç dönemini simgeler: bebeklik, yetişkinlik ve yaşlılığı. Bu gerçekliği yanılsamalı bir biçimde ayyaş ortaya koyar. Wallas’ın, Œdipe gibi ailesinin kim olduğuna dair kesin bilgisi yoktur. Œdipe bulunmuş bir çocuktur, Wallas da hayal meyal hatırladığı kadarıyla annesiyle bu şehre, tanımadığı babasını aramaya gelmiştir. Ayyaş, aslında tedirgin edici bilmeceleriyle ona kimliğini bildirmek istemektedir. Bu bilmeceler Wallas’ın gizli kalmış kimliğini ortaya çıkarmak için kullanılmaktadır. Hiç kimsenin ciddiye almadığı bir ayyaş aslında geleceğin, olacakların habercisidir.

Sfenks imajı sadece ayyaşın sorduğu bilmecede değil, aynı zamanda Wallas’ın babası Dupont’nun cinayet girişiminde ilk bulunan Garinati’nin algısıyla da canlılığını korumaktadır. Garinati’nin, kanal suyu üzerinde gördüğü tuhaf şekilleri Robbe-Grillet şöyle betimler:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

“...Su üstündeki mazotun yansımaları da grotesk bir palyaço suratını, cinayet oyunu oynayan masum bebek yüzünü tamamlamakta. Ya da masallardan çıkma bir hayvan bu: kafa, boyun, göğüs, ön ayaklar; koca kuyruğu ve kartal kanatlarıyla aslan bedeni. Hayvan biraz ilerde uzanmış yatan, biçimi tam kestirilemeyen bir ava doğru oburca ilerler” (Robbe-Grillet 1953:30)

Mazotun su yüzünde oluşturduğu Sfenks imgesi açık olarak verilmemiş olsa da, okurun zihninde ilk uyandırdığı imge budur. Burada, orijinal metine bir anıştırmada bulunmaktadır. Orijinal metinde kadın yüzü ve bir aslan bedenine sahip ve ejderha kuyruklu bir canavar betimlenmektedir. Canavar Tebai'den gelip geçenlere soru sormakta ve doğru yanıtlayamayanları parçalamaktadır. Bu korkunç canavar yakalanmaktan, kendini ele vermekten korkan kaygılı suçlunun bilinçaltını ortaya çıkarmaktadır. Bu imge cezalandırılmanın bir temsili olarak canlılığını sürdürmektedir. Su yüzünde yansıyan bu mitik öge, fazla betimlenmeyen daha modern iki ögeyle “Palyaço” ve “cinayet oyunu oynayan masum bebek” öğeleriyle bir arada verilmiştir. Palyaço görüntüsüyle yazar, burada da imgeye hafif bir gülmece katıp, ürkünç olanı yumuşatmıştır. “Cinayet oyunu oynayan masum bebekler” ise, olaylar örgüsünde işlenen cinayeti masum kılmaya çalışmaktadır; yani, cereyan eden olaylar kendi kontrollerinin dışındadır ve bir kimlikleri yoktur. Yeni Roman karakterlerinin en önemli özelliklerinden biri olan kimliksizliğe ilginç bir örnek oluşturur.

Alain Robbe-Grillet'yi mitolojik esinli bu “çağdaş polisiye roman”da ayrıcalıklı kılan, zaman, mekân, kişi ve kurgu düzleminde farklı öğeleri bir arada ustaca uzlaştırmasıdır. Robbe-Grillet bu yolla, hem antik olanın derinliğini, hem de modern olanın farklılığını, şaşırtıcı bir derinlik ve çağrışırcılık içinde ortaya koymaktadır. Garinati, şöminenin üzerinde oynadığı heykeltikler aracılığıyla üstü örtülü biçimde mitik olanla bağlantı içindedir. Benzer biçimde, bir kertenkeleyi ezmek üzere olan yakışıklı bir güreşçi ile bir çocuğun yol gösterdiği körün heykeli de böyle bir ilişki ağını olanaklı kılmaktadır. Bir çocuğun yol gösterdiği kör heykeli, kaderinin gerçeğini öğrendikten sonra kızı Antigone'la Tebai'den uzaklaşan Œdipe'den başkası değildir. Kertenkeleyi ezmek üzere olan yakışıklı güreşçi de Appolon'u temsil etmektedir.

Alain Robbe-Grillet'nin metinlerarasılık bağlamında göndermede bulunduğu ilginç olgulardan biri de, “Victor Hugo” adlı kırtasiye dükkânının vitrinindeki resim yapan mankendir. Mankenin karşısında yaptığı resim ve modeli durmaktadır. Yaptığı resmin desenlerinde bir Yunan tapınağının kalıntıları vardır; ön planda rastgele serpiştirilmiş sütunlar bulunur; ancak, karşısındaki resim Arpanteurs sokağındaki malikânedir. Geçmişin izleri ile bugünün geçekliği güçlü bir biçimde iç içe girmiştir. Burada, yazar anlatı içinde anlatı (la mise en abyme) tekniğinden faydalanarak mitik olanı modern olana yerleştirmiştir. Bir tür iç anlatımayla, olguların, her türlü uzam ve zaman farklılığına karşın, nasıl bir süreklilik içinde olduklarını vurgular. Benzer bir biçimde, şehirde kimi evlerin pencerelerinde görülen perdeler Œdipe imgeleriyle donatılmıştır. Bir giriş katının perdesinde görülen desen ilginçtir: “çobanlar terk edilmiş bir çocuğa sahip çıkarlar” (Robbe-Grillet 1953:38), Wallas'ın bir evin ikinci katında fark ettiği bir başka perdede de bu imge tekrarlanır:

“ Bir bebeğe sütü koyunun memesinden içirmek pek sağlıklı olmamalı: sağlık kurallarına aykırı...yeni doğmuş bir bebeğe doğru ihtimamla eğilen iki çobandan başka bir şey görünmez olur” (Robbe-Grillet 1953:86).

Modern bir şehrin evlerinde kullanılan bu perdeler mitik olana yapılan güçlü göndermelerdir. Bir koyunun memesinden süt içmenin hijyenik olmamasıyla ilgili yapılan yorum da duruma, az önce bir başka örnekte belirttiğimiz türden bir “alaycı dönüştürüm”, bir “travestissement burlesque”tir.

Œdipe adı mitoloji de “şiş ayak”tan gelmektedir ve fiziksel olarak bu betimle, bütün gün gezmekten ayağı şişen kahraman Wallas'a ilginç bir gönderme yapılmaktadır. Wallas'la ilgili

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

fazlaca fiziksel betimleme verilmemiş olmasına karşın böylesi bir ayrıntıya girilmiş ve doğrudan Œdipe'e gönderme yapılmıştır.

Meydanda yükselen birkaç kişinin bindiği, iki at tarafından çekilen eski yunan arabası bronz heykel, Œdipe'in Delphes ve Daulia yol kesişimin de geçmekte olan ve beş kişi tarafından eşlik edilen arabadaki babası kral Laıos'u öldürdüğü anı çağrıştırmaktadır. Vilayet meydanındaki bu heykel "devletin arabası" olarak tanımlanmakta ve heykeltıraşı da "V. Daulis" olarak belirtilmektedir. Bu iki kesitte de cinayet anına ciddi bir metinlerarası gönderme yapılmaktadır.

Roman içinde, metinlerarasılık bağlamında vurgulanan en ilginç olgulardan biri de, Wallace'ın aradığı silginin markasıyla ilgili anıştırmadır. Wallas'ın aralıksız olarak aradığı ve romana adını da veren silginin markası tıpkı bir bilmecenin parçaları birleştirildiğinde elde edilecek bir kelime oyunu gibi Œdipe ismine referansta bulunmaktadır. Wallas, aradığı markanın ortasındaki iki harfin "di" olduğunu ve başında da sonunda da iki harfi olduğunu hatırlamaktadır. Ancak silginin kesin markasını bilmemektedir. Dikkatli okur, Wallace'ın, kendi iradesi dışında ve yazgının kendisine çizdiği yolda ilerleyişini bu türden anıştırmalarla, bir "puzzll"ın parçalarını birleştirir gibi birleştirerek "bütün"ü görmeye çalışmaktadır.

SONUÇ

Alain-Robbe-Grillet, çağdaşı pek çok Fransız romancı ve tiyatro yazarı gibi (Gide, Valéry, Giraudoux, Cocteau, Camus, Sartre), mitik bir öyküyü XX. yüzyılın kendine özgü tarihsel koşulları içinde yeniden güncelleyerek ele almış; ancak, bu yazarlar gibi, kendi dünya görüşleri doğrultusunda mitik öykünün çağdaş bir versiyonunu ortaya koymaktan ziyade, onu kendi metninin, kurgusunun ayrılmaz bir ögesi yapmış; çağdaş metin kuramcılarının "metinlerarasılık kuramı" doğrultusunda öne çıkardıkları metnin "çokseslilik" (polyphonie) ve "söyleşimcilik" (dialogisme) niteliğini çağdaş bir polisiye öykü bağlamında kurgulamıştır. Robbe-Grillet'nin metni içine serpiştirilmiş Odipe mitinin farklı kesitleri, hem mitik öykülerin insan doğasıyla ilgili evrensel boyutunu "zamanötesi"ne taşımakta, hem de metinlerarasılığın "her söylemin başka söylemlerle çakıştığı" ilkesini çağdaş bir metin içinde buluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- ALLEMAND, Roger-Michel. Alain Robbe-Grillet, Paris: Editions du Seuil, 1997
- AKTULUM, Kubilay, *Metinlerarası İlişkiler*. Ankara: Öteki Yayınevi, 1999
- AKTULUM, Kubilay, *Parçalılık / Metinlerarasılık*, Öteki Yayınları, 2004
- AKTULUM, Kubilay, *Metinlerarasılık / Göstergelerarasılık*, Kanguru Yayınları, 2011
- BOTHOREL, N, F. Dugast et J.Thoraval, *Les Nouveaux Romanciers*, Paris:Bordas, 1976
- DUROZOİ, Gérard, *Les Gattes de Robbe-Grillet*, Hatier, 1973.
- ERHAT, Azra, *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Yayınevi, 1972.
- MADRAN, Cumhur, *Modern İngiliz Romanında Mikhail Bakhtin*, Gündođan Yayınları, 2012
- ROBBE-GRİLLET, Alain, *Les Gattes*, Editions de Minuit, 1953.
- ROBBE-GRİLLET, Alain, *Silgiler*, Çev: Alp Tümertekin, Yapı Kredi Yayınları 2005.
- SCHMIDT, Joel, *Dictionnaire de la mythologie grecque et romaine*, Larousse, 1965.
- SOPHOCLES, *Kral Oidipus*, Bordo Siyah Yayınları, 2012.
- TODOROV, Tzvetan, *Yazın Kuramı*, Çev: Mehmet Rifat, Sema Rifat, Yapı Kredi Yayınları, 2010.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

